

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta este de 2 ori: Mercuria și Dumineca, Fîia, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 7 Novembre 26 Oct. 1866.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA

Transilvani'a.

Blasiu, 30. Oct. 1866.

Serbarea de 26 Octobrie.

Momentositatea dilei de 26 Oct. in carea se sanotiaunã antianulu articlu de lege alu dietei din 1863/4 pentru inarticularea natiunei nóstre de a patra natiune regnicolare si prin acésta se reconoscú solemnú si autonómia patriei nóstre a Transilvaniei, si dreptulu coegalu alu limbei nóstre romane in tóte afacerile patriei paia la treptele inaltului tronú, — e ou multu mai insemnata, decatu se nu fia mai pututu insufleti si pre Blasieni la una deschlinita celebrare a aceasi; — si inca avem o insemnamu ca inceputulu solemnizarii la facutu nucleulu, dar opidanii de sene, cari in presera de 26 Oct. determinara in modu cum s'ar' dice oficiosu asi manifestá respectulu catra diu'a de 26 Oct. prin iluminatiune. si antisti'a si facú dispusetiunile cá particularii si respective toti locutorii se implenésca acéste determinatiuni.

In presera dilei de 26 Oct. iluminandu-se tóte casele opidului dupa precontielegera avuta concurse spre adaugerea si infrumsetiarea solemnizarii si tinerimea scolastoca dela institute de invetiamentu de in locu adunanduse in multime mare in piatiu si de sene in ce'a mai frumósa ordine si intre aclamatiuni de: se traiasca Maiestatea S'a imperatulu, metropolitii romanilor, natiunea romana si toti barbati, cari conlucra spre fericirea ei, — accompaniati si de banda musicantiloru din locu — cu unu conductu de tortia frumosu si in frunte cu flamurele natiunali s'a intorsu prin stradele principale ale opidului si incungiurandu piatiulu totu in asemenea ordine frumósa, s'a intorsu la treptele coridorului catedralei, unde unu teneru studentu de a VIII clase cu numele Ludovicu Ciato in o vorbire cu multa ecsactitate si precisiune revocá in scurtu in memori'a auditoriloru trecutul tristu alu natiunei romane din Transilvani'a preste care a trecut pana la anulu 1848; ii provocá se si intiparésca adencu in mente diu'a de 15 Maiu 1848, candu romanulu aducundu-si aments. de demnitatea sa omenésca s'a dechiaratu pre sene de natiune egalú indereptatita a patriei, — si de 26 Oct. 1863 diu'a, in oare Maiest. S'a imperatulu cu parentésca s'a bunavolientia si iubire de dreptate a sanctionatú dechiaratiunea solemná a romaniloru din 15 Maiu 1848 si o a prefacutu in trupu intarindu I-iulu art. de lege pentru inarticularea natiunei romane. — Si cu cuvente insufletitóre esaltandu folosulu limbei nationale, dulceti'a si sonorulu ei si provocandu pre auditori cá credinti'a catra dena'a se sio pastrese pana preste mormentu inchiata cu urári de: se traiésca casa domnitória Austriaca, care in toti membrii sei s'a aratu patrona a natiunei romane si cu deschlinire Maiestatea S'a imperatulu Franciscu Josifu I-lu carele bunatatea s'a catra natiunea romana si o a manifestatu in modu si mai eclatante prin solemná intarire a legi de inarticularea natiunei romane. — Si a inchiata ou asemenea urari, si asupra natiunei romane, asupra barbatiloru ei mai insemnati si a intregi ei intielegentia, ce luora pentru prosperarea ei, ou cari se si fini ceremonialulu de séra.

In diu'a urmatória adeca in insasi diu'a solemná de 26 Oct. se mai accompaniara in modu activu la celebrarea solemnizarii si corpulu profesoralu dela institutele de invetiamentu din locu celebrandu 9 insi cu 2 diaconi S. Liturgia in modu serbatorescu, sub carea in tempulu S. cumenecature corulu studentiloru a esecutatu cu armonia destulu de frumósa: Imnulu populare, si la capetulu S. Liturgie cantanduse: Marire

intra celi de susu. Ceremonialulu beserecescu s'a finitu cu rogatiunile indatenate basericesci pentru imperatulu, pentru Eppi, cleru si poporu. — Dar' in di atatu de solemná si momentósa pentru natiunea romana teneremea gimnaziale, opidanii si corpulu profesorele nu s'a uitatu si de Cabulu Mecei natiunale a romaniloru adeca de piatr'a libertatii (care de altmintrele se o marturisimu dreptu nu se bucura de cercetarea si reverenti'a ce o merita din partea natiunei); — ci esindu la aceasi in campulu libertatii s'a insufletitu pentru cauz'a natiunala cu focu nou cu intonarea viersului natiunali: Descéptate romane, si cu vorbirea insufletita a unui teologu din anulu IV-lu cu numele Ioane Popu, care si am onóre a o aclude spre publicare de se vapoté 1) si alui A. Nicol'a stud. de a VIII clase si de acolo intorcanduse in siru frumosu mérsa si la escelenti'a s'a metropolitulu, inaintea caruia cá inaintea unui patronu alu natiunei romane si barbatu de incredere alu Maiestatii S'ale si'a manifestatu aderenti'a catra tronú si filias'e a plecarea catra escelenti'a s'a catra toti mai marii si conducatorii natiunei romane. In urm'a acestor ceremonii antisti'a opidana cu corpulu profesoralu dela institute de invetiamentu din locu au compusu una deputatiune din 8 individi, cari mergundu la Escelentia s'a metropolitulu si in cunosciantulu despre aderenti'a opidaniloru Blasiani si a corpulu profesorele catra tronulu Maiestatii S'ale imperatulu Franciscu Josifu I si despre multiamit'a cu oare sunt detori catra Maiestatea S'a imperatulu pentru bunatatea parentésca, ou carea se ndurá in diu'a de 26 Oct. 1863 a sanctioná solemnú I articlu de lege despre inarticularea natiunei romane intre natiunile regnicolare ale Transilvaniei, si lu rogara cá prin Inaltulu gubernu se benevoliasca ale inaintá la Maiestatea S'a Imperatulu una adresa cuprendiatoria de atari manifestatiuni, si de rogare, cá Maiestatea S'a se se indure a sustiené in contra tuturoru atacuriloru inimice derepturile natiunei romane sanctionate de catra insusi Maiestatea S'a, si spre prosperarea ulterióra a patriei si a natiuniloru ei se se indure catu mai curundu a conchiama spre continuarea lucrariloru sale diu'a dela Sibiu din 1863/4 suspinsa in 1865. — Escelenti'a s'a Metropolitulu care dinpreuna cu veneratulu capitulu asistara si la tóta solemnitatea religósa si asia luora preste totu parte in manifestatiunea solemná a dilei de 26 Oct., asecurá pe membrii deputatiunei, cá altomur li se voru implini dorintiele pe calea cea mai generala catu mai curendu, si asia veni deputatiunea numita a opidaniloru si corpulu profesorele esprimendusi indestulirea cu cate s'au intemplatu in locu spre solemnizarea dilei de 26 Octobrie.

Cuventarea susu pomenita. 1)

Fratiloru! Patru sute de ani de doriri si impilatiuni trecura preste capulu natiunei romane. In 400 de ani planse cu lacrimi de sange fora voce si gametu, cace acestea ar' fi fostu una demustratiune ce ar' fi provocatu in vigóre legile barbare si strivitoria. Sustienú inse romanulu prob'a botesului suferiatiei cu tarie, energi'a nu i se franse, vitalitatea noi languedi si domnulu prea bunu, ce croesce destinele lumei disse: destulu, ajunga. Ideele anului 1848 adusera in vibrare tóte fibrele societátiloru, petrunsera si emotiunára si simtirile celui obedatu prin despotismu. Se desteptá si celu ce dormi aduncu, si freca ochii si cu incredere in Domnedieu si in sene eschiamá „la munca copii“! Unu cugetu, una simtire, una anema, unu sufletu batú in sute de milie de romani. Apostoli zelosi inundati prin lumin'a cerésca, prin norulu de aur, postati in capulu natiunei pasiescu preintre scopule, scile si caribde cu pasi securi. In acestu locu santu pentru tóta suflarea nu numai romana,

ci si de ori ce limba, pentru insemnata istorica si sublimitatea simtiementelorú dieci de milia romani vreau cu una gura si de una data a-si esprime doririle si aspiratiunile; si in adeveru cá si pronuncia cu atat'a tarie, cu atat'a maiesatate si imposantia, incatu aplause simpatetice se inaltara din animele romaniloru imprasciati in tóte hotarale Europei, — si grigi si fioi de mórte cuprinsera pre antagonistii cesi redicara divanurile pre ruinele fãciorei nstiuinei nóstre, candu audu versulu puternicu, ce dice in faci'a Europei, in faci'a lumei „nu mai suntemu tolerati in patri'a strabuna, in vechiulu pamentu, dechiaramu, cá suntemu natiune, dechiaramu, cá nu vomu mai suferi despotismulu si pana la celea mai estreme numai egalitatea, fratietatea si libertatea ne voru poté plecá si condue la infratire. Atunci cunoscu prea bunulu monachu, cunoscu lumea, cá dieu menirea natiunei nóstre e a trai, a fi in nivelulú celoru alalti cmeni, numai fãpturi cá si noi. Deunde in conscienti'a detoriei s'ale parentesci, in apretitiunea demnitatei romane, in reconoscerea fidelitatei nóstre proverbiali, si atasiarei manifestate prin sacrificiulu a dieci de milie de vietu umane ne disse: suntetu egali inaintea lui Dumnedieu, fiti egali si inaintea legi si a lumei.

Doispredece ani trecuramu astfelu in egalitate, in egalitate inse de sarcine si imposité. Dupa acsstea veni si tempulu de a se realisá dorintiele popóraloru, de a triumfá ideele reformatórie ale seclului — si prea induratulu nostru imperatu inoa dedá vietu constitutionale poporaloru sale. Opresorii seculari se incerca si acuma cu rapiditatea lui Harpagon a ne inlaturá, a nu liertá se ne potolimu setea din sorgintele celu oftamu din stravechime. Se frangu inse tentatiunile, se rumpu incordarile, cadu tóte cercarile si silintiele si adeverulu dorintieloru nóstre se inaltia ou fala. Monarchulu prea gratiosu chiama si pre filii natiunei romane cá se intre in timplulu, unde se forfeca venitorulu si sortile, unde se croesce fericirea si vietu natiuniloru, in templulu din care furamu eschisi 400 de ani.

Aici cu zelu si demnitate parentii patriei ne asecura vietu, ne garantéza esistenti'a prin articlulu I alu legiloru fundamentali despre egalá indreptatire si autonómia Transilvaniei. Dupa acéstea ajunge diu'a marita, ajungu pascoile natiunali romane, vine diu'a magnifica, diu'a menita de Domnulu, menita de grati'a Inaltului Imperatu pentru incorporarea in parte, pentru facerea in trupu si carne a dorintieloru manifestate in 15 Maiu. Acést'a e diu'a de 26 Oct. anulu 1863, acést'a e diu'a in care Monarchulu cu tóta solemnitatea si maiestatea imperiale ne face indigeni, ne face proprietari pamentului, patriei smulse cu insielatiune, ne face a ne bucurá insine de cruntele ostenele, de amarite fatigia, ne sanctionéza, fratiloru, dreptulu de a traí in virtutea legiloru naturei, ou limb'a-ne ocarita si indiosita cu atat'a crudime, alungata din insocire cá atare monstra séu pestilentia in unu timpu atatu de indelungatu. Saltara atunci spiritele ce pentru acést'a oferisera vietu, se redicara chiaru si umbrele celoru 40 de milie perduti in aperarea acestoru drepturi sante si nealienabile pentru a dice „se traiésca Imperatulu.“

Acésta di splendida, acésta di momentósa in istori'a si vietu nóstra ne ohiama mam'a natiune — a carei voce este de trei ori santa pentru orice romanu — a o eternisá, a o face di de serbare papa la terminulu natiunei, pana candu suflarile romane, voru abandoná pamentulu. In eternisarea acestei dile se redicamu fratiloru totudéuna din filii in filii rogatiuni fierbenti, rogatiuni umilite catra prea puterniculu Dumnedieu pentru prosperarea si glorificarea Imperatulu si Inaltei Dinastie, pentru vietu si

